

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

זריקת הדם קובעת את דין העצמות

א. דעת רבה.

כבר נתבאר שלדעת משנתנו, כשהעצמות [ושאר הדברים הנ"ל] מחוברים בבשר, הם קרבים עמו, וכשאינם מחוברים בבשר, הם אינם קרבים עמו, ודינם כדין קדשים פסולים.

אכן, כל זה כשבשעת זריקת הדם עדיין היו מחוברים בבשר, ואז הוקבעו על ידי הזריקה להיקרב, [כי היו מחוברים בבשר], וכשפרשו מהבשר נעשו כקדשים פסולים, [ואף שאינם קרבים, יש בהם דין מעילה לעולם].

אבל אם בשעת הזריקה כבר לא היו מחוברים בבשר, לא קבעה אותם הזריקה להיקרב כלל, אלא להיות חולין גמורים [לכהנים] לעשות מהם כלי הדיוט.

שעל זה נאמרה גזרה שווה, [שנאמר בעניין עולה, "והפֿהוּן הפֿקריב אֶת עלת איש עור העֶלָה אֲשֶׁר הקריב לפֿהוּן לוֹ יְהִיָּה", ונאמר בעניין אשם, "כִּחֲטָאת כִּפָּאֵם תִּזְרָה אֶחַת לָהֶם הפֿהוּן אֲשֶׁר יִכְפֹּר בוֹ לוֹ יְהִיָּה", והיא גזרה שווה מופנית, שאין דוחים אותה, כי בעניין העולה לא נאמרו המילים "לוֹ יְהִיָּה", אלא לצורך גזרה שווה, ונאמרה גזרה שווה זו] ללמד, שכשם שעצמות האשם מותרים בזריקת הדם, [שהרי אף בשרו מותר באכילה], כך עצמות העולה מותרים בזריקת הדם, [כשלא היו מחוברים לבשר באותה שעה].

ב. דעת רבי אלעזר.

אין ללמוד מגזרה שווה הנ"ל, שעצמות הקרבן מותרים בשעת זריקת הדם, אלא כשהיו מחוברים בבשר בשעת זריקת הדם, שכן עצמות האשם המותרות בשעת זריקה, הם עצמות המחוברות בבשר, ומהם הדין הזה למד.

ולכן, אם בשעת זריקת הדם היו העצמות מחוברים בבשר, אף שבעודם מחוברים ניתן להקריבם, אם פרשו מהבשר קודם הקטרה, מהתורה דינם כחולין גמורים, ואין בהם מעילה, אלא שחכמים אסרו להנות מהם.

אבל אם פירשו מהבשר קודם זריקת הדם, מאחר שאינם ראויים להקטרה, וגם אינם מותרים להדיוט, [כי אין ללמוד בגזרה שווה מדין אשם אלא להתיר עצמות המחוברות בבשר], הרי הם קדושים לעולם בקדושתם הראשונה, של הקרבן, ויש בהם מעילה לעולם.

גחלת שפקעה מעל גבי המזבח אין צריך להחזירה.

גמר מצוות הקטרת האיברים לעניין

(א) החזרתם למזבח אם פקעו

(ב) מעילה

(ג) תרומת הדשן

א. אם עדיין לא נתעכל הבשר כלל, ויש בהם בשר בעין, עדיין לא נגמרה מצוות הקטרתם.

ולכן, אם פקעו מעל גבי המזבח, יש להחזירם למזבח, וכמו כן, מאחר שלא נגמרה מצוות ההקטרה, הבשר עומד בקדושתו לכל דבר, ויש בו דין מעילה.

[הדין הזה אמור אפילו כשפקעו האברים מהמזבח אחר חצות הלילה].

ב. אם כבר נתעכל הבשר לגמרי, עד שנשרף כולו ונעשה פחם, נגמרה מצוות הקטרתם.

ולכן, אם פקעו מעל גבי המזבח, אין להחזירם למזבח, וכמו כן מאחר שנגמרה מצוות הקטרתם, שוב אין בהם דין מעילה, ככל דבר שנעשית מצוותו, שאין מועלים בו.

[והדין הזה אמור אפילו כשפקעו האברים מהמזבח קודם חצות הלילה].

ג. אם נתקשה הבשר מחמת האש ששלטה בכולו, אבל עדיין לא נעשה פחם, אלא נעשה כעץ

יבש בלא לחות כלל, [=שרירי].

עד חצות הלילה לא נגמרה מצוות הקטרתם, ולפיכך אם פקעו מעל גבי המזבח, מחזירים אותם, ויש בו דין מעילה.

אבל בחצות הלילה נגמרה מצוות הקטרתם, ומעתה אם יפקעו מעל גבי המזבח, אין צריך להחזירם ואין בו דין מעילה.

ומסקנת הסוגיה [בדף פ"ז], שאם נעשו שרירי על גבי המזבח, וגם עבר חצות הלילה, נגמרה מצוותם, בין אם היו בשעת חצות על גבי המזבח, ובין אם לא היו בשעת חצות על גבי המזבח, [כגון שפקעו ממנו קודם חצות], כי כל שנתקיימו בו שני הדברים הללו, [א] נעשה שרירי על גבי המזבח. (ב) הגיע חצות הלילה, אפילו לא היה אז על גבי המזבח], נגמרה מצוותו.

ומעתה אף אם חזרו והעלו אותם למזבח, מאחר שלא היו צריכים להעלותם, אין בהם דין מעילה, אבל חכמים אסרו להנות מהם.

והדינים הללו למדים, מהכתובים בעניין תרומת הדשן, שמצוותה בכל יום, להרים מהמזבח גחלים של אברים שנגמרה מצוות הקטרתם, ולתת אותם במזרחו של כבש, [והם נבלעים שם במקומם].

- שלעניין איברים שנעשו שרירי, יש ללמוד מהכתובים, שניתן לתרום אותם מחצות הלילה.

כי מצד אחד נאמר בעניין הקטרת האיברים, "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר", שמשמע, שיהיו על המזבח כל הלילה, ולא יטלו אותם משם לתרומת הדשן.

ומצד שני נאמר, "כל הלילה עד הבקר ... וְלִבֵּשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד וְלִבֵּשׁ עַל בְּשָׂרוֹ וְהָרִים אֶת הַדָּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ", שמשמע, שכל הלילה ראוי לתרומת הדשן.

וליישב את שני הכתובים, יש לומר, שחציו [הראשון] של הלילה ראוי להקטרה ולא לתרומת הדשן, וחציו [השני] של הלילה ראוי לתרומת הדשן, ואם כן, בחצות הלילה יש איברים שנעשו ראויים לתרומת הדשן, ואלו הם איברים שנעשו שרירי, ומכאן שאז נגמרה מצוות הקטרתם.

- ולעניין איברים שנתעכלו לגמרי, עד שנעשו פחמים, יש ללמוד מהכתובים, שניתן לתרום אותם אף קודם חצות.

שנאמר בעניין ההקטרה, "על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר", ואם בא הכתוב ללמד זמן ההקטרה בלבד, די היה לכתוב "כל הלילה", בלא "עד הבקר", כי כל הלילה הוא עד הבוקר, ואם כן, על כרחך מה שנכתב "עד הבקר", לא נכתב לעניין ההקטרה, אלא לעניין תרומת הדשן, שגם היא כשרה כל הלילה עד הבוקר, ויש לעשות תמיד כפי צורך השעה, כדי שתיגמר התרומה עד הבוקר, ואם הדשן מרובה, ויש צורך להקדים הרבה אף קודם חצות, מקדימים, ובלבד שתהא התרומה מאיברים שנתעכלו לגמרי.

וזהו ששנינו, שבכל יום [שאין צורך להקדים כל כך], היו תורמים מקרות הגבר, או סמוך לו מלפניו או מאחריו.

וביום הכפורים, משום חולשתו של הכהן הגדול, שכל העבודה מוטלת עליו, צריך להקדים יותר, שלא יתאמץ סמוך לבוקר, כדי שינוח בין תרומת הדשן ועבודת תמיד של שחר, ולכן הוא תורם מחצות.

וברגלים, שיש קרבנות מרובים, [כמו ששנינו, שעד קריאת הגבר היתה כל העזרה מלאה מישראל המביאים קרבנותיהם], ועל ידם יש דשן רב, מאחר שצריך לסדר את המערכה בלילה, כדי שתהא ראויה בבוקר לתמיד של שחר, מקדימים ותורמים מאשמורה ראשונה של הלילה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)